

საქსუალური უფლებები!

გზამკვლევი

მომავალ მშობელთა

საერთაშორისო ფედერაციის დეკლარაცია

პრეამბულა

IPPF მიზნად ისახავს ადამიანის უფლებების დაცვის ხელშეწყობას ყოველი ადამიანისათვის. IPPF აცნობიერებს და დარწმუნებულია, რომ სექსუალური უფლებები წარმოადგენს ადამიანის უფლებების ნაწილს. აქედან გამომდინარე, IPPF დარწმუნებულია, რომ სექსუალური უფლებების ქონა ანმტკიცებს ყოველი ადამიანის თავისუფლებას, თანასწორობასა და ღირსებას.

1. IPPF აღიარებს, რომ სექსუალობა წარმოადგენს ადამიანის სიცოცხლის მნიშვნელოვან ნაწილს მისი მთელი ცხოვრების მანძილზე.
2. IPPF მიზნად ისახავს სექსუალური უფლებების მხარდაჭერას და იმის უზრუნველყოფას, რომ ეს უფლებები ხელმისაწვდომი იყოს ყველასათვის, შეძლებისდაგვარად სწრაფად.
3. IPPF-ის ხედვა: ყველა ადამიანის სექსუალური დამოუკიდებლობის უფლებების პატივისცემა, დაცვა და ხელშეწყობა და სექსუალური ჯანმრთელობისა და უფლებების დაცვის ხელშეწყობა არა-დისკრიმინაციის ფარგლებში, შეძლებისდაგვარად სწრაფად.
4. IPPF დარწმუნებულია, რომ სექსუალური უფლებები უნდა დავიცვათ ისეთი ანგარიშვალდებული სტრუქტურების შექმნით, რომლებიც უზრუნველყოფენ ამ უფლებების ჭეროვნად გაგებასა და დაცვას ყოველი ადამიანისათვის.

ზოგადი პრინციპები

პრინციპი 1

სექსუალობა წარმოადგენს ადამიანის სიცოცხლის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ნაწილს. ყოველ ადამიანს უნდა შეეძლოს სექსუალობის თავისუფლად გამოხატვა მის მიერ შერჩეული ნებისმიერი გზით. ჯანმრთელობა და ადამიანის მიერ მისი სექსუალობის თავისუფლად გამოხატვის შესაძლებლობა ცენტრალურ როლს თამაშობს ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული და პოლიტიკური სფეროების განვითარების შესაძლებლობაში.

პრინციპი 2

თვრამეტ წლამდე ასაკის ადამიანის უფლებები და მათი დაცვა ზოგჯერ გასხვავდება მოზრდილების უფლებებისა და დაცვის მეთოდებისაგან. ეს სხვადასხვა უფლებები ყოველთვის უნდა ემსახურებოდეს თვრამეტ წლამდე ასაკის ადამიანების საუკეთესო ინტერესებს და უნდა აღიარებდეს უშუალოდ მათ მიერ გადაწყვეტილებების მიღების სხვადასხვა შესაძლებლობებს.

პრინციპი 3

IPPF დარწმუნებულია, რომ ადამიანის უფლებების დაცვისა და ხელშეწყობის საფუძველს არადისკრიმინაცია წარმოადგენს. ეს ნიშნავს, რომ დაუშვებელია ნებისმიერი ადამიანის მიმართ განსხვავებული თუ არათანასწორი მოპყრობა მისი სექსუალობის სქესისა და ასაკის მიზეზით.

პრინციპი 4

ადამიანებს უნდა შეეძლოს მათი სექსუალობით სარგებლობა შვილების გაჩენის აუცილებლობის გარეშე.

პრინციპი 5

ყოველ ადამიანს აქვს უფლება, იყოს დაცული სექსუალობასთან დაკავშირებული ზიანისაგან და მოითხოვოს დახმარება. თვრამეტ წლამდე ასაკის ყველა ადამიანი უნდა იყოს უზრუნველყოფილი ექსპლოატაციის ყოველგვარი ფორმისაგან სპეციალური დაცვით.

პრინციპი 6

სექსუალური უფლებების შეზღუდვა მხოლოდ კანონით არის შესაძლებელი, რათა დაცული იქნას კანონით გათვალისწინებული ადამიანის უფლებები და თავისუფლება. ადამიანის მიერ მისი სექსუალობის გამოხატვის თავისუფლება მხოლოდ კანონით უნდა იქნას შეზღუდული; მისი ვალდებულებებია:

სხვისი უფლებებისა და

1. თავისუფლებების დაცვა და პატივისცემა;
2. საყოველთაო კეთილდღეობის უზრუნველყოფა დემოკრატიულ საზოგადოებაში;
3. საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვა.

ყოველგვარი შეზღუდვა უნდა იყოს დასაბუთებული და აუცილებელი და არ უნდა იქნას მოტივირებული ისეთი მიზეზით, რომელიც დისკრიმინაციას განაპირობებს. ყოველგვარი შეზღუდვა, კანონმდებლობით უნდა იქნას დასაბუთებული.

პრინციპი 7

სახელმწიფოებმა უნდა დაიცვან და პატივი უნდა სცენ სექსუალურ უფლებებს და უზრუნველყონ ამ უფლებებითსარგებლობის თავისუფლება ყოველი ადამიანისათვის.

სექსუალური უფლებები არის ადამიანის უფლებები. როგორც დაკავშირებულია სექსუალობასთან

მუხლი 1:

თანასწორობის უფლება, კანონის თანასწორი დაცვა და თავისუფლება დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმისაგან სქესისა და სექსუალობის ნიადაგზე

- ყველა ადამიანი იბადება თავისუფალი და თანასწორი ღირსებისა და უფლებების თვალსაზრისით.
- ყველა ადამიანს უნდა მიენიჭოს ყველა უფლება, ყოველგვარი გამონაკლისის გარეშე.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, უნდა მიეცეს შესაძლებლობა, თავად გადაეთოს არჩევანი და მიიღოს გადაწყვეტილება საკუთარ ცხოვრებასთან დაკავშირებით.

მუხლი 2:

მონაწილეობის უფლება, სქესის, სექსუალობის თუ გენდერის მიუხედავად. ყველა ადამიანს აქვს უფლება, იცხოვროს ისეთ - გარემოში, რომელშიც შესაძლებელია აქტიური, თავისუფალი და აზრიანი მონაწილეობა ადამიანის ცხოვრების ნებისმიერ სფეროში.

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, შეეძლოს ზეგავლენის მოხდენა ისეთ საკითხებთან დაკავშირებულ გადანაცვლებებზე, რომლებიც უშუალოდ მოქმედებს მის კეთილდღეობაზე.
- ხალგაზრდობას უნდა შეეძლოს აქტიური როლის თამაში საზოგადოებრივი (სოციალური) დამოკიდებულებების შეცვლაში.
- ყველას, გამონაკლისის გარეშე, უნდა შეეძლოს მონაწილეობის მიღება საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში.
- ყველას, გამონაკლისის გარეშე, უნდა შეეძლოს თავისუფლად მგზავრობა როგორც საზღვარგარეთ, ისე საკუთარი ქვეყნის ფარგლებში.

მუხლი 3.

სიცოცხლის, თავისუფლების, დაცვისა და ხელშეუხებლობის უფლებები. ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს - სიცოცხლისა და თავისუფლების უფლება, აქედან გამომდინარე არავის აქვს უფლება იგი დაუქვემდებაროს წამებას, არაჰუმანურ და ღირსების შემლახავ მოპყრობას. ეს, ასევე მოიცავს ყოველი ადამიანის მიერ, ძალადობისა თუ იძულების გარეშე, მისი სექსუალობით სარგებლობის უფლებას.

- დაუშვებელია ადამიანებისათვის ზიანის მიყენება ან მათი მკვლელობა იმისათვის, რომ დაცული იქნას ამა თუ იმ ოჯახის თუ საზოგადოების რეპუტაცია ან ღირსება.
- დაუშვებელია ადამიანის მკვლელობა მისი სექსუალური (სქესობრივი) ქცევის გამო.
- ქალების სამედიცინო მოვლა არ უნდა ეფუძნებოდეს არავითარ სხვა მოსაზრებას, გარდა მათი კეთილდღეობის უზრუნველყოფისა.
- არცერთ ქალი არ უნდა აიძულოს, იყოლოს ან არ იყოლოს შვილები;

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, არ მიაყენონ ზიანი ადამ-წესების მიუხედავად (როგორცაა გენიტალის წინადაცვეთა და ადრეული ქორწინება).
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, დაცული იყოს სექსუალობასთან დაკავშირებული ძალადობისაგან.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, დაცული იყოს სტიგმის საფუძვლად შექმნილი ძალადობის რისკისა და დისკრიმინაციისაგან, მისი სქესისა თუ სექსუალობის ნიადაგზე.
- დაუშვებელია ადამიანის დაპატიმრება ან დაკავება ვინმესთან შეთანხმებული სქესის გამო, თუ კანონი კონკრეტულად და სამართლიანად არ კრძალავს ასეთ ურთიერთობას.
- არავინ არ უნდა დაექვემდებაროს ძალადობას, შეურაცხყოფას ან შევიწროებას მისი სექსუალური არჩევნის გამო.
- ყველა მიგრანტისათვის, გამონაკლისის გარეშე, ხელმისაწვდომი უნდა იყოს დაცვა სხეულის დაზიანებისა და ძალადობისაგან მისი სექსუალური თუ სქესობრივი გამოხატვის ნიადაგზე.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, მოითხოვოს და ისარგებლოს თავშესაფრითა და დაცვით, თუ მას დევნიან მისი სექსუალური ორიენტაციის ან აივ სტატუსის გამო.
- დაუშვებელია ამა თუ იმ ადამიანის დეპორტირება, თუ მას აქვს კარგად დასაბუთებული შიში იმისა, რომ მისი სექსუალობის ან აივ სტატუსის გამო შეიძლება ზიანი მიაყენონ.

მუხლი 4.

კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, არ დაექვემდებაროს თვითნებურ ჩარევას კერძო ცხოვრებაში.
- კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სექსუალური დამოუკიდებლობით სარგებლობისათვის.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს სექსუალური დამოუკიდებლობის უფლება და უფლება, თავად მიიღოს გადაწყვეტილება მისი

საკუთარი სექსუალობის თაობაზე, სხვათა თვითნებური ჩარევის გარეშე.

- ყველას აქვს კონფიდენციალობის უფლება ჯანდაცვის მომსახურეობასთან დაკავშირებით და უფლება, დაცული იქნას ინფორმაცია, რომელიც მათ აივ სტატუსს ეხება.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, აკონტროლოს იმ ინფორმაციის გამჟღავნება, რომელიც ეხება მის სექსუალურ არჩევნებს და სხვა საკითხებს, რომლებიც დაკავშირებულია მის სექსუალობასთან.

მუხლი 5.

პერსონალური დამოუკიდებლობისა და კანონის წინაშე აღიარების უფლება

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, აღიარებული იქნას კანონის წინაშე და ისარგებლოს სექსუალური თავისუფლებით.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, ყველგან იქნას აღიარებული კანონის წინაშე, დისკრიმინაციის გარეშე.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, თავისუფლად მიიღოს გადაწყვეტილება საკუთარი სექსუალური პრაქტიკისა და ქცევის შესახებ ისეთ გარემოში, რომელშიც დაუშვებელია დისკრიმინაცია, ძალადობა, იძულება და შეურაცხყოფა.
- არავინ არ უნდა იქნას მიჩნეული დამნაშავედ - ამა თუ იმ დანაშაულში შეთანხმებული სექსუალური პრაქტიკისა თუ ქცევის საფუძვლად.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, მეურვეობის ქვეშ ყოფნის დროს, აქვს უფლება, არ დაექვემდებაროს ზიანს თუ შეურაცხყოფას დისკრიმინაციის საფუძვლად. ასევე, მეურვეობის ქვეშ მყოფ ყველა ადამიანს აქვს მეუღლის რეგულარული მონახულების უფლება.
- ყველა ადამიანი, გამონაკლისის გარეშე, თავისუფალი უნდა იყოს საშიშროებებისაგან, რომლებიც დაკავშირებულია ტრეფიკინგის დანაშაულთან.
- არავინ არ უნდა დაექვემდებაროს სამედიცინო გამოკვლევას ან სამედიცინო პროცედურებს მისი ნების საწინააღმდეგოდ, სექსუალური გამოხატვის, სექსუალური ორიენტაციის, სექსუალური წარსულის ან ქცევის – რეალურის თუ საეჭვოს გამო.

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, დაცული იქნას სამედიცინო პროცედურების იძულებით გავლისაგან მისი სქესის იდენტურობის იურიდიული აღიარების მოთხოვნის გამო. ასევე აქვს უფლება დაცული იქნას ზენოლისაგან მისი სქესის, ასაკის, სქესობრივი იდენტურობის ან სექსუალური ორიენტაციის გამომჟღავნების მცდელობის გამო.
- არავის არ უნდა ეთქვას უარი პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტების გაცემაზე, რომლებშიც მითითებულია მათი სქესი, რომელიც ასახავს პირის მიერ შერჩეულ გენდერულ იდენტურობას.

მუხლი 6:

ფიქრის, აზრისა და გამოხატვის თავისუფლება; ურთიერთობის უფლება

ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, საკუთარი სურვილისამებრ გააკეთოს სექსუალობის გამოხატვის არჩევანი, ყოველგვარი თვითნებური ჩარევისა თუ შებლუდების გარეშე დომინანტური კულტურული შეხედულებების საფუძვლად.

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს ფიქრის, სინდისისა და რელიგიური რწმენის თავისუფლების უფლება, ბავშვების განვითარებადი შესაძლებლობების გათვალისწინებით.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს საკუთარი სექსუალობის განსაზღვრის უფლება, მისი სურვილების გამოხატვის შიშის გარეშე, სხვათა უფლებების გათვალისწინებით.
- ყველა ადამიანს, განსაკუთრებით ქალებს, აქვთ საკუთარი თავის თავისუფლად გამოხატვის უფლება მათთვის სასურველი ნებისმიერი გზით, ყოველგვარი შებლუდების გარეშე.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, მოითხოვოს, მიიღოს და სხვას გადასცეს ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული ინფორმაცია, სხვათა უფლებების პატივისცემით და ბავშვთა შესაძლებლობების გათვალისწინებით.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს სხვებთან მშვიდობიანი შეხვედრის, ურთიერთობისა და შეკრების უფლება. ეს მოიცავს ჭკუფებში გაერთიანებისა და მათი შექმნის უფლებას სხვა ადამიანებისათვის სექსუალური უფლებების შესახებ ინფორმაციის მიწოდების მიზნით.

მუხლი 7:

ჯანმრთელობის დაცვისა და მეცნიერული პროგრესის მიღწევებით სარგებლობის უფლება

- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, ისარგებლოს ჯანდაცვის უმაღლესი სტანდარტებით.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, მოითხოვოს უსაფრთხო სექსის პრაქტიკა, არასასურველი ორსულობისა და სქესობრივი გზით გადამცემი ინფექციების პრევენციის მიზნით.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, მონაწილეობა მიიღოს იმ კანონების დანერგვაში, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ საზოგადოებრივ ჯანდაცვაზე მის საზოგადოებაში.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, მიიღოს ისეთი მომსახურება, რომელიც ითვალისწინებს მარგინალიზებული პირებისა და საზოგადოებების სპეციალურ საჭიროებებს.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს ჯანდაცვის მომსახურებების ხელმისაწვდომობის უფლება იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ჯანდაცვის სერვის-პროვაიდერები ამის წინააღმდეგნი არიან.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს სექსუალური უფლებების შესახებ ინფორმაციისა და ჯანდაცვის საუკეთესო მომსახურებების ხელმისაწვდომობის უფლება მეცნიერულად დადასტურებული კვლევების საფუძველად.
- სექს-მუშაკებს აქვთ უსაფრთხო სამუშაო პირობებისა და სამუშაო ადგილებზე უსაფრთხო სექსის პრაქტიკის მოთხოვნის შესაძლებლობის უფლება.
- შეიარაღებულ კონფლიქტში მყოფ ან იძულებით გადაადგილებულ პირებს უნდა შეეძლოთ სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის მომსახურებებით სარგებლობა.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისების გარეშე, აქვს ჯანმრთელობის დაცვის დარგში მეცნიერული პროგრესის მიღწევებითა და სექსუალურ უფლებებსა და სქესობრივ ჯანმრთელობაზე მათი ზემოქმედების შედეგებით სარგებლობის უფლება.

მუხლი 8.

განათლებისა და ინფორმირებულობის უფლება. ყველა ადამიანს, ყოველ გვარი დისკრიმინაციის - გარეშე, აქვს სრულყოფილი სქესობრივი განათლებისა და ინფორმაციის მიღების უფლება, რომელიც აუცილებელი და სასარგებლოა სრულყოფილი მოქალაქეობისა და თანასწორობის უფლებებით სარგებლობისათვის კერძო, საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ სფეროში;

- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, მიიღოს განათლება, რომელიც მიზნად ისახავს სტიგმისა და დისკრიმინაციის აღმოფხვრას, ახალგაზრდობის (როგორც ინფორმირებული პიროვნებების, რომლებიც პასუხისმგებლები არიან მათ საკუთარ სიცოცხლეზე) განვითარების ხელშეწყობას და რომელიც მისცემს უფლებას, მიიღოს მონაწილეობა სქესობრივ ჯანდაცვასა და სექსუალურობის შესახებ, ინფორმირებულობასთან დაკავშირებული პოლიტიკის განსაზღვრაში;
- ახალგაზრდობას აქვს უფლება, მიიღოს გასაგები, სექსუალური განათლება რათა შეძლოს მიიღოს ინფორმირებული გადაწყვეტილება საკუთარი რეპროდუქციული ჯანმრთელობის შესახებ;
- ახალგაზრდობას აქვს უფლება, გამოთქვას აზრი სექსუალურობის სრულყოფილი საგანმანათლებლო პროგრამებისა და სექსუალურობასთან დაკავშირებული პოლიტიკების შესახებ;
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება და საშუალება გამოიმუშაოს უნარ-ჩვევები, უფრო ძლიერი და თანასწორი ურთიერთობების მისაღწევად.
- ახალგაზრდობას აქვს ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უფლება, რეპროდუქციული ჯანმრთელობის შესახებ;
- ყველა ადამიანს, ქვეყნის საზღვრების მიუხედავად, უნდა ჰქონდეს ყველა იმ ტრადიციული და არატრადიციული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უფლება (ნებისმიერი წყაროს მეშვეობით), რომელიც ამტკიცებს სექსუალურობას, სექსუალურ უფლებებს და სქესობრივ ჯანმრთელობას; განსაკუთრებით კი, ახალგაზრდობას უნდა ჰქონდეს სექსუალური და გენდერული შეუთავსებლობისა და სქესობრივი ურთიერთობების შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უფლება;
- ყველა ადამიანს უნდა ჰქონდეს ინფორმაციის (მის-თვის გასაგებ ენაზე) ხელმისაწვდომობის უფლება, რომელიც ეხება სექსუალურობას, მათ შორის იგულისხმება ის ინფორმაცია, რომელიც ეხება სქესობრივი

და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვას და გადანყვეტილებების მიღებას, თუ როდის ხდება სქესობრივი ქცევა რეპროდუქციული და, თუ როდის, როგორ და ვისთან დაამყაროს სქესობრივი ურთიერთობა;

- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, მიიღოს საკმარისი განათლება და ინფორმაცია, რათა ნებისმიერი გადანყვეტილება, მისი სქესობრივი და რეპროდუქციული ცხოვრების შესახებ, მიღებული იქნას სრული, თავისუფალი და ინფორმირებული თანხმობით.

მუხლი 9.

ქორწინების, ოჯახის შექმნისა და დაგეგმვის და შვილების ყოლის, შვილების ყოლის გზებისა და დროის არჩევნის უფლება.

- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, გადანყვეტოს იყოლიოს თუ არა შვილი და, როდის იყოლიოს;
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, თავისუფლად და სრული თანხმობით დაქორწინდეს ან, სხვაგვარი ურთიერთობა დაამყაროს არადისკრიმინაციის ფარგლებში, ბავშვთა განვითარებადი შესაძლებლობების გათვალისწინებით;
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება აირჩიოს, დაქორწინდეს თუ არა, შექმნას და დაგეგმოს თუ არა ოჯახი, როდის იყოლიოს შვილები, თავისუფლად და პასუხისმგებლობის გრძნობით გადანყვეტოს მათი რაოდენობა. იცხოვროს ისეთ გარემოში, სადაც კანონი და პოლიტიკა აღიარებს ოჯახის ფორმების სხვადასხვაგვარობას, მათ შორის ისეთ ფორმებს, რომლებიც არ არის განსაზღვრული მემკვიდრეობით თუ ქორწინებით.
- ყველა ადამიანს აქვს ინფორმაციის, განათლებისა და იმ საშუალებების ხელმისაწვდომობის უფლება, რომლებიც აუცილებელია შვილების ყოლა-არყოლის, დროის, შვილების რაოდენობისა და მათ შორის ინტერვალების თაობაზე გადანყვეტილების გაცნობიერებულად, თავისუფლად და პასუხისმგებლობით მიღებისათვის;
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, გააკეთოს თავისუფალი და შეგნებული არჩევანი, რეპროდუქციასა და ოჯახის შექმნასთან დაკავშირებით; მათ შორის, მას აქვს უფლება, მიიღოს გადანყვეტილება ბიოლოგიური თუ ნაშვილები შვილების ყოლა-არყოლის შესახებ. ასევე, მიიღოს ინფორმაცია ნაყოფიერების რეგულირების ყველა უსაფრთხო, ეფექტური, მალე და ხელმისაწვდომი მეთოდების, რეპროდუქციული ტექნოლოგიებისა და მკურნალობის შესახებ;

- ყველა ადამიანს აქვს, რეპროდუქციასთან, უშვილობასა და ორსულობის შეწყვეტასთან დაკავშირებული საკონსულტაციო და სხვა მომსახურებების ხელმისაწვდომობის უფლება, ოჯახური მდგომარეობის მიუხედავად, არადისკრიმინაციის ფარგლებში და ბავშვების განვითარებადი შესაძლებლობების გათვალისწინებით;
- ყველა ქალს აქვს უფლება, მიიღოს რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვისთვის, უსაფრთხო დედობისა და უსაფრთხო აბორტისათვის, ხელმისაწვდომი, მისაღები და გამოსადეგი ინფორმაცია, განათლება და მომსახურება;

მუხლი 10:

ანგარიშვალდებულებისა და კომპენსაციის (სასამართლო დაცვის საშუალებების) უფლება

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს - შესაბამისი ორგანოს მიერ უზრუნველყოფილი ეფექტური, ადექვატური და ხელმისაწვდომი დაცვის უფლება იმისათვის, რომ გარანტირებული იქნას მისი სექსუალური უფლებების რეალიზაცია. ეს მოიცავს სექსუალური უფლებების განხორციელებისა და, ასევე, სექსუალური უფლებების დარღვევის წინააღმდეგ სასამართლო დაცვის საშუალებების ხელმისაწვდომობის მონიტორინგს.
- სახელმწიფოები ანგარიშვალდებულნი უნდა იყვნენ სექსუალური უფლებების განხორციელებისა და უზრუნველყოფის გზებზე.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, შეიარაღებული კონფლიქტის დროს, უნდა ჰქონდეს ეფექტური მონიტორინგისა და სექსუალური თუ გენდერული ძალადობის შემთხვევაში სასამართლო დაცვის საშუალებებით სარგებლობის უფლება.
- ყველა ადამიანისათვის, გამონაკლისის გარეშე, ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ის ინფორმაცია, რომელიც მას დაეხმარება კომპენსაციის მოთხოვნაში მისი სექსუალური უფლებების დარღვევის შემთხვევაში.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, პასუხისმგებლობა დააკისროს ამა თუ იმ არასახელმწიფო პირებს მათ მიერ ჩადენილ ქმედებებზე, რომლებიც უარყოფით ზეგავლენას ახდენენ მის შესაძლებლობებზე, ისარგებლოს საკუთარი სექსუალური უფლებებით.
- სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ მესამე მხარის მიერ არ იქნას დარღვეული სხვათა სექსუალური უფლებები.

დასკვნა

სექსუალური უფლებები:

IPPF დეკლარაცია გამიზნულია

სექსუალური უფლებების IPPF პროგრამულ მიმართულებებსა

და ადვოკაციაში ინტეგრირებისთვის.

დამატებით ინფორმაციას მიღება

დეკლარაციის შესახებ შესაძლებელია

IPPF-ის რეგიონალურ ოფისებში.

ტარიანის განმარტვა

ავტონომია: გადანყვეტილების დამოუკიდებლად მიღების უნარი, სრული პიროვნული თავისუფლება;

ტრეფიკინგი: ადამიანების ფიზიკური, მორალური, სქესობრივი იძულებითი ექსპლუატაცია;

განვითარებადი უნარი: ბავშვების მიერ გადანყვეტილების დამოუკიდებლად მიღების უნარი, რომელიც ხელს უწყობს მათ პიროვნულ განვითარებას

გენდერი: განსახვავებული ნიშანთვისებები რომელიც საზოგადოების გარკვეული ჯგუფისაგან მიენერება ქალებს და მამაკაცებს;

გენდერული ძალადობა: ძალადობა რომელიც ეფუძნება განსახვავებულ ნიშანთვისებებს და რომელიც რომელიც საზოგადოების გარკვეული ჯგუფისაგან მიენერება ქალებს და მამაკაცებს;

გენდერული იდენტიფიკაცია: ადამიანის შინაგანი მდგომარეობა, რის საფუძველზეც ხდება საკუთარი გენდერის იდენტიფიკაცია;

პრემბულა: დოკუმენტის ოფიციალური შესავალი , სადაც აღწერილია დოკუმენტის მიზანი და არსი;

დისკრიმინაცია: ადამიანის მიმართ უარყოფითი დამოკიდებულება მისი რასის, სქესის, უნარობის, გენდერის, სექსუალური ორიენტაციის, საცხოვრებელი ადგილის ან სხვა მიზეზის გამო (რაც ადამიანის უფლების დარღვევაა);

სქესი: შინაგანი ბიოლოგიური მახასიათებლები რომელიც განსახვავებს ქალს მამაკაცისაგან, ზოგიერთ შემთხვევაში ეს მახასიათებლები არ არის ურთიერთგამომრიცხავი და პიროვნებას ორივე გააჩნია.

სექსუალურობა: ადამიანის ერთერთი უმნიშვნელოვანესი ცხოვრების ასპექტი, რომელიც ეხება მის სქესს, გენდერულ იდენტიფიკაციას და როლს, სექსუალურ ორიენტაციას, ეროტიულობას, სიამოვნებას ინტიმურობასა და რეპროდუქციას. სექსუალურობა გამოიხატება ფანტაზიაში, სურვილში, რწმენაში, დამოკიდებულებაში, ღირებულებებში, ქცევასა და ურთიერთობაში;

სექსუალური უფლებები: ადამიანის უფლებების მნიშვნელოვანი ნაწილი, რომელიც აღიარებულია ეროვნულ კანონმდებლობებსა და ადამიანის საერთაშორისო უფლებათა კონვენციაში. ის მოიცავს ყველა ადამიანის დისკრიმინაციისა და ძალადობისგან თავისუფალ უფლებას:

- ჰქონდეს ხელმისაწვდომი სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვალიფიციური სერვისები;
- მოიძიოს, მიიღოს და გამოიყენოს სექსუალურობასთან დაკავშირებული ინფორმაცია;
- მიიღოს სექსუალური განათლება;
- ისარგებლოს პირადი ცხოვრების დამოუკიდებლად მართვის უფლებით;
- აირჩიოს პარტნიორი;
- გადაწყვიტოს დაამყაროს სქესობრივი კავშირი თუ არა;
- ჰქონდეს შეთანხმებული სქესობრივი ურთიერთობა;
- შექმნას ოჯახი საკუთარი სურვილით;
- თავად გადაწყვიტოს როდის და რამდენი შვილი იყლიოს;
- ისიამოვნოს სქესობრივი ცხოვრებით.

სექსუალური ძალადობა: ძალადობა, რომელიც სექსუალური ხასიათისაა და მიმართულია პიროვნების საწინააღმდეგოდ მისი სქესის გამო.

სექსუალური ორიენტაცია: სექსუალური მიზიდულობა შენი მსგავსი, განსხვავებული ან ორივე სქესის ადამიანების მიმართ.

306 პართ ჩვე

IPPF (საერთაშორისო ოჯახის დაგეგმვის ფედერაცია) არის სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვის სერვისპროვაიდერი და უფლებების დამცველი. ჩვენ წარმოვადგენთ მსოფლიო ეროვნული ორგანიზაციების მოძრაობას, რომელიც არა მხოლოდ თანამშრომლობს საზოგადოებასთან და ცალკეულ პირებთან, არამედ კონკრეტულად მუშაობს საზოგადოებისა და ცალკეული პირებისათვის. ჩვენი მუშაობა მიმართულია სამყაროს ისეთი მოდელის შექმნისკენ, რომელშიც ნებისმიერ ინდივიდუუმს, მიუხედავად სქესისა, უფლება ექნება განკარგოს საკუთარი სხეული და ხშირ შემთხვევაში, აქედან გამომდინარე, საკუთარი ბედიც. სამყარო, რომელშიც ადამიანებს თავად ძალუძთ აირჩიონ, გახდნენ თუ არა მშობლები; გადაწყვიტონ, რამდენი შვილი ეყოლებათ და თავად დაგეგმონ მათი შექმნის დრო; იცხოვრონ ჯანსაღი სქესობრივი ცხოვრებით, შეძლონ თავის დაცვა არასასურველი ორსულობისა და სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციებისაგან, მიიღონ სრული ინფორმაცია ადამიანის იმუნოდეფიციტური ვირუსის შესახებ და შიშის გარეშე ჩაიტარონ გამოკვლევები. სამყარო, რომელშიც სქესი თუ სექსუალობა აღარ წარმოადგენს უთანასწორობისა თუ სირცხვილის წყაროს. ჩვენ ყველაფერს გავაკეთებთ იმისათვის, რომ დავიცვათ ესოდენ მნიშვნელოვანი არჩევანი და უფლებები როგორც ახლანდელი, ისე მომავალი თაობებისათვის.

გამოქვეყნებულია 2009 წლის დეკემბერში ოჯახის დაგეგმვის საერთაშორისო ფედერაციის მიერ.

4 Newhams Row, ლონდონი SE1 3UZ, გაერთიანებული სამეფო

ტელ.: +44 (0)20 7939 8200; ფაქსი: +44 (0)20 7939 8300
email: info@ippf.org; web: www.ippf.org

დაბეჭდილია 75% დამუშავებული ფურცლისგან დაქლორვის გარეშე, NAMP დაამტკიცა დამუშავებული პროდუქტი.

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია

საცოველთაო, ურთიერთდაკავშირებული, ურთიერთდამოკიდებული და განუყოფელი სექსუალური უფლებები წარმოადგენს ადამიანის უფლებების ერთ-ერთ ნაწილს. ამ უფლებებში გაერთიანებულია იმ უფლებამოსილებების კომპლექსი, რომლებიც ხელს უწყობენ ყველა ადამიანის თავისუფლებას, თანასწორობას და ღირსებას..

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია შემუშავებული იქნა კომიტეტის მიერ, რომელიც შედგებოდა საერთაშორისო მასშტაბით ცნობილი ექსპერტებისაგან სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანდაცვის სფეროში. დეკლარაციას საფუძვლად უდევს ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული უმთავრესი საერთაშორისო ხელშეკრულებები და სხვა დოკუმენტები. დეკლარაცია ავსებს IPPF წესდებას სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების შესახებ და მიზნად ისახავს სექსუალური უფლებების ნათლად იდენტიფიცირებას და სექსუალობის ინკლუზიური ხედვის განმტკიცებას. დეკლარაცია, როგორც შუფასებული ინსტრუმენტი, მუშაობაში დაეხმარება ყველა იმ ორგანიზაციას, აქტივისტს, მკვლევარს, პოლიტიკური გადამწყვეტილებების მიმღებ პირს, რომელიც მუშაობს ადამიანის უფლებების ხელშეწყობისა და გარანტირებისათვის. ვმუშაობთ რა შეთანხმებულად, ჩვენ შეგვიძლია ისეთი სამყაროს ჩვენული ხედვის რეალიზება, რომელშიც ყოველი ადამიანის უფლებები პატივცემული, დაცული და წინ წამოწეული იქნება.

პუბლიკაცია დაფინანსებულია **FORDFOUNDATION**-ის მიერ
დაიცავი საკუთარი თავი „სექსუალური უფლებებით“ პროექტის ფარგლებში

www.hera-youth.ge

www.youth-counseling.ge